

DECIZIE

03 mai 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței
Judecători

Iuliana Oprea
Galina Stratulat, Dumitru Mardari,
Oleg Sternioală, Maria Ghervas

judecând recursul declarat de Turceac Ivan și Cerchez Larisa, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a lui Turceac Ivan și Cerchez Larisa împotriva Consiliului municipal Chișinău cu privire la încasarea prejudiciului material,

împotriva încheierii și deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 septembrie 2016,

c o n s t a t ă :

La 22 aprilie 2013, Ivan Turceac și Larisa Cerchez au depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului municipal Chișinău cu privire la încasarea prejudiciului material în mărime de 600723,90 lei.

În motivarea acțiunii, reclamantii au indicat că conform hotărîrii Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 25 iunie 1997 a fost admisă integral cererea de chemare în judecată înaintată de Serghei Popov către Consiliul municipal Chișinău privind restituirea bunurilor imobile naționalizate ilegal, fiind recunoscut dreptul de proprietate al acestuia asupra imobilului nr. 33 (apartamentele nr. 1, 2, 3) din str. Columna, mun. Chișinău.

De asemenea, a fost dispusă recunoașterea nulă a contractelor de privatizare: nr. 1288 din 25 martie 1996, înregistrat la organul cadastral cu nr. 97007 din 10 aprilie 1996; nr. 5-579 dm 20 noiembrie 1996, înregistrat la organul cadastral cu nr. 101915 din 19 februarie 1997, Consiliul municipal Chișinău fiind obligat să acorde familiilor, care urmează a fi evacuate din imobilul nr. 33 (apartamentele nr. 1, 2, 3) din str. Columna, mun. Chișinău, spațiu locativ, conform normelor prevăzute de legislația în vigoare.

Hotărîrea în cauză a devenit irevocabilă prin decizia Tribunalului Chișinău din 05 noiembrie 1997, însă nu a fost executată pînă în prezent.

La data de 12 martie 2007, Serghei Popov a decedat, nerealizînd din cauza neexecutării hotărîrii judecătorești, dreptul de proprietate asupra patrimoniului său.

Reclamantii, în calitate de moștenitori testamentari ai defunctului Serghei Popov, nu pot să-și realizeze dreptul de proprietate - drept perpetuu, garantat de lege, asupra imobilului nr. 33 din str. Columna, mun. Chișinău, din vina pîrîtului, care nu execută hotărîrea judecătorească.

Reclamanții au mai relatat că prin scrisoarea pîrîtului din iunie 2007 acestuia i s-a adus la cunoștință, din punct de vedere formal, despre imposibilitatea oportună a executării hotărîrii judecătorești din 05 noiembrie 1997, fiind asigurat că vor fi întreprinse toate măsurile necesare întru executarea hotărîrilor instanțelor de judecată, devenite definitive și obligatorii.

Din aceste motive, reclamații au solicitat încasarea prejudiciului material echivalent cu plata chiriei anuale, care ar fi putut fi percepută prin darea în locațiune a bunului lor imobil.

Au mai menționat reclamații că întinderea prejudiciului urmează a fi determinat în baza prețului mediu de piață unui metru pătrat dat în chirie, în raport cu quantumul minim al unui metru pătrat dat în chirie a bunurilor proprietate publică, în conformitate aplicarea coeficienților prevăzuți în Legea bugetului de stat pentru anul 2009 nr. 244-XVI din 21 noiembrie 2008 și Legea bugetului de stat pentru anul 2010 nr. 133-XVIII din 23 decembrie 2009.

Ținîndu-se cont de formula calculării quantumului chiriei anuale pe bunurile proprietate publică, stabilită în anexele respective ale legilor menționate, începînd cu data de 01 mai 2012 - 31 aprilie 2013, prejudiciul cauzat constituie suma de 600 723,9 lei. Quantumul chiriei anuale pentru folosirea încăperilor se calculează aplicîndu-se formula:

$P_{ai} = T_b \times (1 + K_1 + K_2 + K_3) \times K_4 \times S$, în care:

P_{ai} - quantumul chiriei anuale;

T_b - tariful de bază pentru chiria anuală a unui metru pătrat de spațiu;

K_1 - coeficientul de amplasare a încăperii;

K_2 - coeficientul amenajării tehnice;

K_3 - coeficientul ramural de utilizare a încăperii;

K_4 - coeficientul de piață;

S - suprafața încăperii, unde -

a) Tariful de bază pentru chiria anuală a unui metru pătrat de spațiu (T_b) în municipiul Chișinău (anul 2012 constituie 264,2 lei, iar pentru anul 2013 constituie 277,4 lei);

b) Coeficientul de amplasare a încăperii (K_1): clădire separată - 0.5;

c) Coeficientul amenajării tehnice (K_2): apeduct, canalizare, apă caldă, încălzire centrală - 0.5;

d) Coeficientul ramural de utilizare a încăperii (K_3):

e) încăperi cu altă destinație decît cele enumerate la pozițiile 1)-13)-1,0;

j) Coeficientul de piață (K_4) se stabilește prin înțelegerea părților și nu poate fi mai mic de 1,0. La stabilirea acestui coeficient, trebuie să se țină cont de cererea și oferta spațiilor ce ar putea fi date în chirie, de posibilitatea utilizării terenului aferent, de caracteristicile teritorial-economice ale zonei și de alte criterii calitative ale încăperilor, necuprinse în coeficienții aplicați - 5,0.

Prin urmare, chiria pentru perioada de timp 01 mai 2012-31 aprilie 2013, constituie pentru 8 luni ale anului 2012 - 393922,2 lei = 264,2 lei x (1,0+0,5+0,5+1,0) x 5x149,1; pentru 4 luni ale anului 2013 - 206801,7 lei = 277,4 lei x (1,0+0,5+0,5+1,0) x 5x149,1, în total 600723,9 lei.

Cer Ivan Turceac și Larisa Cerchez încasarea din contul Consiliului municipal Chișinău a prejudiciului material în mărime de 600723,90 lei.

Prin hotărîrea Judecătoriai Centru, mun. Chișinău din 03 decembrie 2013 acțiunea înaintată de Ivan Turceac și Larisa Cerchez a fost admisă. S-a încasat din

contul Consiliului municipal Chișinău în beneficiul lui Ivan Turceac și Larisa Cerchez prejudiciul material în sumă de 600723,9 lei. Ivan Turceac și Larisa Cerchez au fost exonerati de la plata taxei de stat.

La 05 februarie 2014, la 08 iulie 2014 și la 22 septembrie 2016, Consiliul municipal Chișinău a depus apel împotriva hotărîrii Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 03 decembrie 2013, solicitînd repunerea în termen a apelantului, casarea hotărîrii contestate și emiterea unei noi hotărîri prin care acțiunea înaintată de Ivan Turceac și Larisa Cerchez să fie respinsă ca neîntemeiată.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 29 septembrie 2016, apelantul Consiliul municipal Chișinău a fost repus în termenul legal de declarare a apelului.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 29 septembrie 2016, a fost admis apelul declarat de către Consiliul municipal Chișinău, s-a casat hotărîrea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 03 decembrie 2013 și s-a emis o nouă hotărîre, prin care s-a respins cererea de chemare în judecată a lui Ivan Turceac și Larisa Cerchez împotriva Consiliului municipal Chișinău cu privire la încasarea prejudiciului material, ca neîntemeiată.

În susținerea soluției adoptate, instanța de apel a menționat că, reclamantii-intimați Ivan Turceac și Larisa Cerchez, nu au confirmat posibilitatea reală și obiectivă de exercitare a dreptului de locațiune asupra imobilului și obținere a unor venituri în perioada respectivă, totodată a indicat că, aceștia considerîndu-se lezați în drepturile sale de proprietate, prin neexecutarea hotărîrii Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 25 iunie 1997, nu sunt lipsiți de dreptul de a se adresa în instanța de judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile legislației în vigoare.

Instanța de apel în motivarea soluției sale de asemenea a constatat că, prima instanță contrar normelor de drept material enunțate, nu a aplicat legea care trebuia aplicată.

Nefiind de acord cu încheierea și decizia instanței de apel, la 31.01.2017, Turceac Ivan și Cerchez Larisa le-au contestat cu recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea încheierii și deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 septembrie 2016 cu menținerea în vigoare a hotărîrii instanței de fond fără modificări.

În motivarea recursului, recurentul a invocat că, încheierea și decizia recurate sunt nefondate, neîntemeiate și ilegale, adoptate cu încălcarea normelor de drept material, exprimate prin neaplicarea legii care trebuia să fie aplicată, instanța de apel aplicînd o lege care nu trebuia să fie aplicată și a interpretat eronat legea.

Potrivit art. 440 alin. (2) CPC, recursul înaintat de Turceac Ivan și Cerchez Larisa a fost considerat admisibil și transmis spre examinare într-un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Conform art. 429 alin. (2) CPC, încheierile date în apel pot fi atacate cu recurs numai o dată cu decizia, cu excepția cazurilor cînd, potrivit legii, pot fi atacate separat cu recurs și cînd încheierea face imposibilă desfășurarea de mai departe a procesului.

Judecînd recursul declarat împotriva încheierii și deciziei date în instanța de apel și verificînd, în limitele invocate în recurs, legalitatea încheierii și deciziei atacate, Colegiul conchide că recursul declarat urmează să fie admis, pornind de la următoarele.

Conform art. 445 alin (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să-l admită și să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că la adoptarea deciziei contestate, nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii în fond, situație ce impune rejudecarea cauzei, or, din acest motiv, instanța de recurs este în imposibilitate de a se expune privitor la corectitudinea aplicării normelor de drept material, atunci când fondul a fost cercetat superficial.

În conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță, precum și verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate.

Astfel, potrivit materialelor cauzei, Colegiul constată cu certitudine că, la 22 aprilie 2013, Ivan Turceac și Larisa Cerchez au depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului municipal Chișinău solicitând încasarea din contul ultimului a prejudiciului material în mărime de 600723,90 lei.

Instanța de fond a admis acțiunea, soluție casată de instanța de apel care prin încheiere a repus în termen apelul declarat de către Consiliul municipal Chișinău și prin decizie l-a admis și a emis o nouă hotărâre, prin care a respins acțiunea, ca fiind neîntemeiată.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră ilegală încheierea și respectiv decizia instanței de apel pornind de la următoarele.

Cu referire la legalitatea încheierii Curții de Apel Chișinău din 29 septembrie 2016 contestată, prin care apelantul-pârît a fost repus în termenul legal de declararea a apelului, Colegiu reține unele constatări eronate ale instanței de apel la aprecierea calculării termenului de depunere a apelului și repunerea acestuia în termen.

Astfel, menționează Colegiul că, în partea motivată a încheierii contestate instanța de apel a constatat că, conform materialelor cauzei, apelantului Consiliul municipal Chișinău i-a fost expediată copia dispozitivului hotărârii din 03 decembrie 2013, dovadă în acest sens servind copia scrisorii de însoțire din 03 decembrie 2013, anexată la materialele cauzei, la fel a mai constatat că, din materialele cauzei rezultă că apelantul Consiliul municipal Chișinău nu a recepționat copia dispozitivului hotărârii primei instanțe din 03 decembrie 2013, or, la materialele cauzei nu se atestă nici un înscris în acest sens.

Reține Colegiul că, pârîtul-intimat a fost înștiințat legal atât despre data ședințelor de judecată prin expedierea și recepționarea încheierii, citației cât și dispozitivului Hotărârii Judecătorei Centru din 03.12.2013 fiind demonstrat acest fapt instanței de apel prin probe pertinente și anume: faptul că pârîtul-intimat a recepționat încheierile, citația și dispozitivul hotărârii contestate, suplimentar a fost prezentat instanței și anexat în original la materialele cauzei, răspunsul Direcției corespondență Oficială a Primăriei mun. Chișinău nr. 01/12 din 03.12.2014, expediat în adresa petiționatului -Turceac Ivan ca răspuns la petiția T-5235/1/14 din

01.12.14, prin care: Direcția Corespondență Oficială a Primăriei mun. Chișinău (direcție responsabilă de asigurarea examinării, recepționării, înregistrării și transmiterii la destinație a corespondenței de intrare și expediere a corespondenței de ieșire și recepționarea corespondenței atât în adresa Primăriei municipiului Chișinău cât și în adresa Consiliului mun. Chișinău), a informat petiționarul că, reieșind din datele Registrului de evidență a documentelor parvenite de la instanțele de judecată (și nu de la participanți la proces așa cum a constatat instanța de apel), pe dosarul Turceac Ivan, Cerchez Larisa nr.2-3669/13 au fost luate la evidență patru documente: a) un dispozitiv; b) o citație; c) două încheieri.

Astfel, în atare circumstanțe, conchide Colegiul că, în adresa pîrîtului-intimat au fost expediate din partea instanței de judecată - Judecătoria Centru mun. Chișinău în cauza civilă Turceac Ivan, Cerchez Larisa împotriva Consiliului mun. Chișinău și recepționate de către intimatul-pîrît patru documente oficiale și anume: - Copia încheierii nr.2-3669 din 11.06.2013 de primire a cererii de chemare în judecată și înștiințarea de examinarea cauzei pentru data de 24.09.2013 ora 09.15, expediată și recepționată de către intimatul-pîrît la data de 05.07.2013; - Copia încheierii nr.2-3669/13 din 11.06.2013 (expediată repetat) privind primirea cererii de chemare în judecată, cu înștiințarea de examinare a cauzei pentru data de 24.09.2013 orele 09.15. expediată și recepționată de intimatul-pîrît la data de 12.09.2013 (vol. I, f.d. 44); - Citația cu aviz nr.2-3669/13 de chemare în judecată pentru data 30.10.20 ora 15.45 la cererea lui Turceac Ivan Cerchez Larisa către Consiliul mun. Chișinău cu privire la recuperarea prejudiciului material, recepționată de intimatul-pîrît la data de 24.09.2013 (vol. I, f.d. 67) - Copia dispozitivul hotărîrii nr.2-3669/13 din 03.12.2013 (dos. Turceac Ivan Cerchez Larisa), recepționat de către intimatul-pîrît la data de 09.12.2013 (vol. I, f.d.80).

Reține Colegiul că, respectiva corespondență este una oficială, iar Direcția Corespondență, petiții și audiență face parte din structura Primăriei municipiului Chișinău care are adresa în mun. Chișinău bd. Ștefan cel Mare și Sfînt nr.83 (bir. 1,13).

Mai reține Colegiul că, Direcția în cauză, recepționează, înregistrează, transmite la destinație corespondența atât adresată Primăriei mun. Chișinău cât și corespondența destinată Consiliului mun. Chișinău, pentru toate cazurile. Or, stabilește Colegiul că, aceste fapte vin în contradicție cu cele constatate de instanța de apel precum că, deși Primăria municipiului Chișinău și Consiliul municipal Chișinău au aceeași adresă - mun. Chișinău bd. Ștefan cel Mare și Sfînt nr. 83 - însă, acestea sunt două instituții diferite. În acest sens, Colegiul apreciază ca just argumentul din recurs, conform căruia, faptul că sunt două instituții diferite nu se pune la dubii, însă instanța de apel nu a clarificat situația în care aceste două instituții au o singură Direcție Corespondență, petiții și audiență care recepționează, înregistrează, transmite la destinație corespondența atât în adresată Primăriei mun. Chișinău cât și corespondența destinată Consiliului mun. Chișinău.

Reieșind din cele expuse mai sus, în coraport cu probele prezentate în instanța de apel cu referire la omiterea termenului de declarare a apelului, conchide Colegiul că, instanța de apel a omis să se expună asupra acestora și nu le-a dat nici o apreciere fapt ce demonstrează suplimentar netemeinicia și ilegalitatea încheierii contesate și echivalează cu motivarea precară a soluției ulterioare date pe fond prin emiterea deciziei recurate, or, examinarea și a acestor probe de către instanța de apel

ar fi impus o altă abordare asupra cererii de apel și asupra motivelor de fapt și de drept invocate în aceasta.

Astfel, reține Colegiul că, din corespondența oficială susmenționată rezultă cu certitudine că, dispozitivul hotărârii Judecătorei Centru din 03.12.2013 a fost expediat și recepționat de care pîrîtul-intimat la data de 09.12.2013, fapt ce se demonstrează și prin proba suplimentară (de la f.d. 80, vol. I) nemenționată de către instanța de apel, respectiv, recepționarea dispozitivului hotărîrii nu a determinat pîrîtul-intimat să-și exercite atribuțiile și să se folosească cu bună-credință de drepturile sale procedurale.

Conform art. 362 alin. (1) CPC al RM, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Prin prisma normei de drept enunțate, menționează Colegiul că, art. 362 alin. (1) lit. b) CPC al RM, statuează imperativ că, termenul de declarare a apelului curge din ziua imediat următoare datei emiterii dispozitivului hotărârii contestate.

La caz, hotărîrea Judecătorei Centru, mun. Chișinău a fost emisă la data de 03 decembrie 2014 iar termenul limită de declarare a apelului a fost data de 03 ianuarie 2014, aceasta fiind ultima zi de depunere a apelului.

Din materialele cauzei rezultă că, cererea de apel a Consiliului mun. Chișinău a fost depusă la data de 05.02.2014 în afara termenului legal de 30 de zile, contrar prevederilor art. 362 al. (1) CPC.

În conformitate cu art. 116 alin. (1), (2), (3) și (4) CPC al RM, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. Cererea de repunere în termen se depune la instanța judecătorească care efectuează actul de procedură și se examinează în ședință de judecată. Participanților la proces li se comunică locul, data și ora ședinței. Neprezentarea lor însă nu împiedică soluționarea repunerii în termen. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Reieșind din materialele prezentate la depunerea cererii de repunere în termen, constată Colegiul că, apelantul-pîrît nu a prezentat nici o probă ce ar demonstra imposibilitatea îndeplinirii actului, acesta din urmă făcînd referire doar formal la faptul că, nu a fost înștiințat legal și nu a primit dispozitivul hotărîrii, or, probele prezentate la materialele dosarului inclusiv și cele cu referire la corespondența oficială dintre instanța de judecată și pîrîtul-intimat demonstrează contrariu și anume că, acesta a fost citat legal, și că în adresa lui a fost expediat și recepționat dispozitivul hotărîrii.

Conchide Colegiul că, intimatul a ignorat prevederile alin. (1) art. 61 CPC al RM care prevede că, părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale, iar instanța de apel eronat a concluzionat că, în cazul dat sunt întrunite condițiile prevăzute de 116 alin. (4) CPC al RM, și că sunt motive de repunere în termenul de declarare a apelului or, motivele invocate de apelantul-pîrît nu au fost probate, ci din contra, probele existente la materialele dosarului demonstrează contrariu.

În concluzie statuează Colegiul că, instanța de apel incorect a aplicat normele de drept material, eronat a repus apelantul în termen, încheierea contestată din 29

septembrie 2016 fiind ilegală, urmînd a fi casată integral, fapt ce impune casarea și a decizie instanței de apel din 29 septembrie 2016, or, emiterea acesteia din urmă a fost posibilă și condiționată de prima.

Toate aceste circumstanțe constituie un aspect determinant în justa soluționare a litigiului, deoarece instanța de apel urma să se expună asupra fondului apelului prin prisma verificării legalității respectării termenului de declarare a apelului.

În consecință, instanța de recurs conchide că, instanța de apel, care are atribuții de dezvoltare devolutivă a fondului cazului la judecarea apelului, nu a constatat și elucidat toate aceste circumstanțe importante pentru soluționarea pricinii în fond, și, ca urmare, a pronunțat o soluție neîntemeiată.

Astfel, fiind prezente motivele de casare a deciziei, prevăzute de art. 432 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit va admite recursul declarat, va casa atît încheierea cît și decizia contestate cu restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de apel, întru verificarea tuturor circumstanțelor menționate.

La rejudecarea pricinii, instanța urmează să țină cont de omisiunile indicate în prezenta decizie, să verifice toate circumstanțele ce prezintă importanță pentru soluționarea corectă a litigiului, să aprecieze sub toate aspectele, complet și obiectiv, conform exigențelor art. 130 CPC, probele administrate în dosar și, în dependență de situația stabilită, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

Ținînd cont de cele indicate, conform art. 445 alin. (1) lit. c) al Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Turceac Ivan și Cerchez Larisa.

Se casează încheierea și decizia Curții de Apel Chișinău din 29 septembrie 2016, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a lui Turceac Ivan și Cerchez Larisa împotriva Consiliului municipal Chișinău cu privire la încasarea prejudiciului material și cauza se remite la rejudecare în Curtea de Apel Chișinău într-un alt complet.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței

Iuliana Oprea

Judecători

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Oleg Sternioală

Maria Ghervas